Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu

AVALUACIÓ DE DIAGNÒSTIC 2013-2014

2n d'ESO

(Document 2)

Instruccions per a la realització de l'avaluació

Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu
(IAQSE)

Índex

1. Els instruments d'avaluació 3
1.1. Les proves 3
1.2. Els qüestionaris 4
2. Sessions informatives i protocols d'actuació 5
3. Organització i distribució dels materials de les proves 7
4. Organització del centre per a l'aplicació de les proves 7
4.1. Fase prèvia (de planificació i organització) 7
4.2. Aplicació de les proves: dates i horari 9
4.3. Correcció de les preguntes obertes 11
4.4. Fase de codificació de les respostes i entrada de dades al GESAVA 12
4.5. Tramesa de dades i Informe de resultats 12
4.6. Control de qualitat 12
5. Aplicació de la mostra de contrast o de referència 12

1. Els instruments d'avaluació

1.1. Les proves

- Les proves de l'avaluació de diagnòstic d'aquest curs avaluen la competència en comunicació lingüística (en anglès, en castellà i en català) i la competència matemàtica. Cada una de les proves per avaluar les competències bàsiques assolides per l'alumnat de segon d'educació secundària obligatòria, consta de diversos models. Cada un inclou diferents ítems o preguntes que apareixen agrupats a partir d'una unitat o estímul contextualitzat en una situació propera a la realitat de l'alumnat. Cada estímul va acompanyat d'ítems (entre un i set) de diferents tipus: aproximadament un 70% de resposta tancada i un 30% d'oberta.
- Les proves de la competència en comunicació lingüística en llengua anglesa, castellana i catalana consten de tres models: model 1, model 2 i model 3, amb una part comuna (entre 14 i 15 ítems que es repeteixen en els tres models) i una part específica. Contenen una part de comprensió oral, una d'expressió escrita i una darrera de comprensió lectora.
- La prova de competència matemàtica consta de quatre models: model 1, model 2, model 3 i model 4, amb la mateixa estructura que les altres proves, però amb menys ítems (12 d'aquests comuns) per reduir l'extensió de la prova.
- Format de les proves: registres en àudio en MP3, per avaluar la comprensió oral de la competència en comunicació lingüística en les tres llengües; models de les proves en PDF, i full de respostes personalitzat per a cada alumne en paper.
- Cada alumne ha de contestar el model que ja li vendrà assignat per l'aplicació informàtica GESAVA en el full de respostes.

1.2. Els qüestionaris

- Els resultats individuals obtinguts en una prova no són independents de l'entorn social i educatiu en el qual es produeixen. Per això, una de les finalitats bàsiques d'una avaluació de diagnòstic és identificar els factors contextuals que potencialment s'associen als resultats acadèmics i analitzar la relació entre aquests factors i els resultats a les proves d'avaluació de diagnòstic.
- Per a l'anàlisi d'aquests factors, s'han elaborat diferents qüestionaris per ser emplenats per:
  - els **directors** dels centres (telemàticament al GESAVA),
  - tots els **professors que imparteixen ESO**, amb una part específica per als que imparteixen classes a 2n d'ESO de les àrees directament relacionades amb les competències bàsiques avaluades objecte d'aquesta avaluació (anglès, llengua castellana i literatura, llengua catalana i literatura i matemàtiques) (telemàticament al GESAVA),
  - l'**alumnat** que participa en l'avaluació (telemàticament al GESAVA),
  - les **famílies** amb l'opció de contestar-lo telemàticament al GESAVA o en paper i llavors retornar-lo al centre.
- Els qüestionaris adreçats als directors, als professors i a l'alumnat es contesten a través del GESAVA (el de famílies es pot contestar a través del GESAVA o alternativament en paper). Cada director rebrà un usuari DIR- i la clau corresponent per accedir-hi, contestar el seu qüestionari i donar d'alta els professors, introduint únicament el nombre de professors que imparteixin ESO al centre, perquè contestin el seu. Els alumnes els contestaran al GESAVA accedint amb l'usuari 2ESO- i la clau corresponents que els proporcionarà el centre. Aquest els haurà obtingut del GESAVA amb l'usuari de centre IAQ-.
- El termini per contestar els qüestionaris de directors, de professors, d'alumnat i de famílies és fins el **31 de març**, data en què es tancarà l'aplicació per poder procedir a les anàlisis corresponents. Els centres també tenen fins aquest dia per entrar les respostes dels qüestionaris de les famílies realitzats en paper.

2. Sessions informatives i protocols d'actuació

- L'avaluació de diagnòstic exigeix una forta implicació per part dels centres educatius que en són els protagonistes i els encarregats de l'aplicació i la correcció, com també de la codificació de les dades obtingudes a les proves i als qüestionaris de les famílies, i del controls de qualitat. Per això, es posa un èmfasi especial en què les persones participants —tant en l'aplicació, com en la correcció i la codificació i entrada de dades— siguin informades amb el major rigor de tot el procés abans de l'aplicació de les proves, per tal que la informació extreta sigui de la màxima fiabilitat i sigui útil per als principals beneficiaris: els centres mateixos.
- Per aquest motiu, s'han previst des de l'IAQSE reunions específiques amb els directors de cada centre, d'acord amb les dades següents:

Fase	***Llocs, dates i horari***
Reunions informatives adreçades als equips directius dels centres	**ZONA CEP PALMA:** "Sa Nostra" a Son Fuster **11 de febrer de 2014 (dimarts)** De 11.00 a 12.30 h **EIVISSA i FORMENTERA:** Conservatori d'Eivissa **12 de febrer de 2014 (dimecres)** De 11.00 a 12.30 h **ZONA CEP INCA:** CEP d'Inca **13 de febrer de 2014 (dijous)** De 9.30 a 11.00 h **ZONA CEP MANACOR:** IES Mossèn Alcover **13 de febrer de 2014 (dijous)** De 12.30 a 14.00 h **MENORCA:** CEP de Maó **14 de febrer 2014 (divendres)** De 10.00 a 11.30 h

En aquestes reunions s'exposaran per part de l'IAQSE els diferents aspectes del procés d'aplicació 2014 a 2n d'ESO. Més endavant, l'IAQSE trametrà als centres el *Document 3: Manual d'Instruccions per a l'aplicació de les proves de 2n d'ESO* per detallar de manera més precisa aspectes dels processos següents:

- Planificació de la fase prèvia a l'aplicació de les proves a cada centre per part de la Comissió d'avaluació de diagnòstic, que contempli:
  - els aspectes organitzatius (reserva d'espais i ordinadors, horaris, professorat aplicador i/o corrector, introducció de les dades...),
  - l'accés i custòdia dels models de prova fins al moment d'aplicar-los (models en PDF i àudios en MP3) i accés als mateixos des dels ordinadors: carpeta compartida o càrrega directa als ordinadors amb un llapis de memòria USB, la impressió del llistats de seguiment de les proves (extrets del GESAVA) —on hi figuraran les dades dels alumnes—, els codis, el model assignat i les observacions pertinents —NESE, computa, no computa, absències i possibles incidències—,
  - la impressió dels fulls de respostes de l'alumnat (accessible des del GESAVA dies abans de l'aplicació) corresponents a cada prova per a la seva distribució entre l'alumnat,
  - el lliurament de l'usuari de centre IAQ- i codi al professorat per accedir a l'aplicació informàtica GESAVA.
- Procés de correcció i introducció de respostes i puntuacions:
  - les preguntes obertes es corregiran fent servir les guies de correcció trameses per l'IAQSE, que contindran els detalls i les indicacions precises per puntuar les preguntes obertes,
  - les preguntes tancades no s'han de corregir, simplement s'han d'introduir al GESAVA les opcions de resposta que hagi marcat l'alumne al full de respostes i l'aplicació les corregirà automàticament,
  - el termini d'introducció dels resultats és fins al **31 de maig de 2014**,
  - el procediment per introduir al GESAVA, per part de les persones designades, les respostes dels alumnes a les preguntes tancades i la puntuació de les obertes, s'explica al Document 3. Aquest document s'enviarà als centres i també es penjarà al web de l'IAQSE i al GESAVA, per tal que estigui a disposició de tot el professorat aplicador.

3. Organització i distribució dels materials de les proves

- Els materials de les proves, que es publicaran al GESAVA, seran:
  - els llistats de seguiment per a cada grup i per a cada prova, que la Comissió d'avaluació de diagnòstic haurà preparat prèviament a l'aplicació de les proves,
  - els fulls de resposta personalitzats per a cada alumne i per a cada prova, que seran accessibles al GESAVA amb suficient antelació per tal que s'imprimeixin abans de les proves (un foli a doble cara per alumne i prova) per procedir a la seva distribució els dies de l'aplicació,
  - els models de les proves de cada competència en PDF,
  - tres fitxers MP3 amb les instruccions i l'enregistrament de so necessaris per als exercicis que avaluen la comprensió oral en cada una de les proves de competència en comunicació lingüística (anglès, castellà i català),
  - i les guies de correcció (pautes de correcció de les preguntes obertes), que es posaran a disposició dels centres a través del GESAVA el dia en que es realitzi cada prova.
- Per assegurar la confidencialitat de les proves, els models en PDF i els fitxers MP3 de cada prova es penjaran al GESAVA dos dies abans del dia fixat per a cada una. Correspon a la direcció del centre comprovar la correcta accessibilitat a aquest material, tot garantir-ne la custòdia fins el moment de la utilització per part del professorat encarregat de l'aplicació.

4. Organització del centre per a l'aplicació de les proves

4.1. Fase prèvia (de planificació i organització)

Amb anterioritat a les dates d'aplicació de les proves, la Comissió d'avaluació de diagnòstic de cada centre haurà de realitzar una planificació del procés que inclogui, com a mínim, les actuacions següents:

- Assignació del professorat que durà a terme l'aplicació i/o correcció de les proves, així com del professorat encarregat de supervisar els aspectes informàtics.

Per garantir l'homogeneïtat i la imparcialitat en l'aplicació a tots els grups, el professorat designat per a l'aplicació de les distintes proves no ha d'impartir classe al grup designat de les àrees directament associades a la competència avaluada (llengua anglesa, llengua castellana i literatura, llengua catalana i literatura, i matemàtiques) ni ser-ne el tutor. Si en alguns centres, per les seves característiques específiques, no es pogués complir aquest requisit, la Comissió d'avaluació de diagnòstic, d'acord amb l'inspector del centre, arbitrarà les mesures escaients i vetllarà perquè es garanteixi l'homogeneïtat en l'aplicació en tots els grups.

Per a la designació del professorat corrector de les proves, s'ha de tenir en compte la correspondència següent:

Correspondència orientativa de perfils i competències, per a la correcció

Competència	***Professorat (*)***
C. lingüística en anglès	Departament d'anglès, de l'àmbit sociolingüístic del departament d'orientació...
C. lingüística en castellà	Departament de castellà, de l'àmbit sociolingüístic del departament d'orientació...
C. lingüística en català	Departament de català, de l'àmbit sociolingüístic del departament d'orientació...
Matemàtica	Departaments de: matemàtiques, d'orientació (àmbit cientificotecnològic), de física i química, de biologia i geologia...

(*) Preferentment que no imparteixi classe al grup ni en sigui el tutor

- Planificació dels aspectes organitzatius (horaris; dotació del material necessari; accés i custòdia dels materials; distribució dels espais per a la realització de les proves de manera que reuneixin les condicions apropiades: il·luminació i absència de renou, espai suficient de treball, recursos necessaris per a la realització de les proves, etc.).
- Informació a la comunitat educativa de l'avaluació. Ha de quedar patent que l'anàlisi individual dels resultats de l'alumnat que participa en aquesta avaluació ni és substitutiva de l'avaluació acadèmica, ni ha de contaminar el procés d'aquesta, que correspon al professorat, ja que l'avaluació de diagnòstic està concebuda en clau i amb procediments distints encara que cerca, també, la millora de l'aprenentatge de l'alumnat.
- Informació dels resultats a les famílies de l'alumnat que participi a les proves. El centre establirà els mecanismes que consideri oportuns per fer arribar a les famílies, en el seu moment, els resultats de l'avaluació.

- Informació a l'alumnat sobre la transcendència de les proves, el seu contingut i dates de realització. En aquest sentit, és aconsellable que els tutors els informin de la finalitat i importància de les proves que realitzaran, per a ells, per a les seves famílies, per al centre, per a l'administració educativa i per a la societat, a fi de garantir la suficient participació i motivació.
- Obtenció al GESAVA dels fulls de seguiment de cada grup i prova (full amb els codis d'usuari, nom de l'alumne, model de prova...), on s'hi ha de fer constar l'alumnat que no computarà, el que no farà la prova, el motiu que justifiqui aquestes decisions i qualsevol altra observació que s'hagi de tenir en compte per a la realització de la prova.
- Compleció dels qüestionaris dels directors, dels professors, de l'alumnat i de les famílies a l'aplicació informàtica GESAVA (**fins dia 31 de març de 2014**).
- Instal·lació, en una carpeta compartida o en els ordinadors dels alumnes, dels models de proves de cada competència per tal que cada alumne pugui accedir al que li correspongui.

L'aplicació de les proves es realitzarà segons el que estableix el *Document 3: Manual d'instruccions d'aplicació*. No obstant això, per garantir una aplicació correcta és convenient que els directors i els aplicadors designats, juntament amb els encarregats de supervisar els aspectes informàtics, abans del començament de cada prova, comprovin el següent:

- Les condicions físiques de les aules perquè l'alumnat realitzi les proves en les millors condicions possibles, evitant interrupcions i distraccions que poguessin afectar el normal rendiment dels participants.
- Els materials d'avaluació: el funcionament dels ordinadors, l'accés als models de les proves en format PDF i el funcionament de l'MP3 de l'àudio per a la comprensió oral de la competència en comunicació lingüística a cada grup/aula.
- El full de seguiment del grup i prova (amb els codis d'usuari, els noms dels alumnes, els models de prova assignats...).
- Els fulls de resposta personalitzats de l'alumnat impresos per a cada prova.

4.2. Aplicació de les proves: dates i horari

- L'aplicació s'ajustarà al calendari i a l'horari prèviament establerts, respectant escrupolosament el manual d'instruccions d'aplicació (Doc 3).

- Les proves es realitzaran els dies 13, 14, 15 i 16 de maig (amb les excepcions per raons de calendari o condicions del centre prèviament convingudes amb l'IAQSE i l'inspector del centre i comunicades, tant a l'IAQSE, com a l'inspector), d'acord amb el següent calendari:

Calendari general: 13, 14, 15 i 16 de maig (aplicació en 4 matins)

Data	***Competència***	***Material necessari***
13 de maig (dimarts)	comunicació lingüística en anglès	• MP3 comprensió oral • Protocol d'aplicació • Els tres models instal·lats en una carpeta compartida o als ordinadors • Full de seguiment amb codis i model assignat • Reproductor de MP3 • Fulls de resposta de l'alumnat
14 de maig (dimecres)	comunicació lingüística en castellà	• MP3 comprensió oral • Protocol d'aplicació • Els tres models instal·lats en una carpeta compartida o als ordinadors • Full de seguiment amb codis i model assignat • Reproductor de MP3 • Fulls de resposta de l'alumnat
15 de maig (dijous)	comunicació lingüística en català	• MP3 comprensió oral • Protocol d'aplicació • Els tres models instal·lats en una carpeta compartida o als ordinadors • Full de seguiment amb codis i model assignat • Reproductor de MP3 • Fulls de resposta de l'alumnat
16 de maig (divendres)	matemàtica	• Protocol d'aplicació • Els quatre models instal·lats en una carpeta compartida o als ordinadors • Full de seguiment amb codis i model assignat • Fulls de resposta de l'alumnat

- Les proves s'iniciaran sempre en la primera sessió del matí.

  Quan un centre formi part de l'avaluació mostral o de referència (50 centres), com que, per regla general, cada aplicador extern ha de dur a terme l'aplicació en dos centres i la prova mostral i la censal s'han de fer

necessàriament al mateix temps, podrà aplicar-la en dues franges horàries diferenciades, a primera hora o a mitjan matí. Per tant, hi haurà dos blocs de centres mostrals: els que apliquin les proves a primera hora, i els que les apliquin a mitjan matí. Es formarà el bloc de primera hora d'acord amb els criteris i ordre de preferència següents:

1. centres que iniciïn la jornada més prest (horari de matí)
2. centres que acabin la jornada més prest (horari de matí)
3. centres que tenguin més grups de 2n d'ESO
4. centres que tenguin dos grups que formin part de la mostra

L'IAQSE comunicarà l'ordre d'aplicació entre els dos centres designats a un mateix aplicador, tant als centres implicats com a l'aplicador. Aquest ordre d'aplicació es podrà modificar de forma consensuada entre els dos directors del centres, prèvia comunicació a l'IAQSE, a l'aplicador i a l'inspector del centre.

- En aquells centres que no disposin d'un nombre suficient d'ordinadors perquè tot l'alumnat faci la prova al mateix temps, es podran establir torns fins que tot l'alumnat hagi passat la prova. En aquests casos, s'ha de tenir molta cura que els alumnes que ja hagin fet la prova no comentin res a la resta, ja que els resultats quedarien desvirtuats i l'Informe de resultats corresponent perdria la seva validesa. En el cas de ser un centre que té grups que formen part de la mostra, l'IAQSE decidirà l'organització dels torns i dels blocs d'aplicació.
- Durada de les proves: l'alumnat té 60 minuts efectius per contestar cada una de les proves. No s'ha de comptar el temps d'entrada a l'aula, d'organització, d'accés al model assignat, de lectura d'instruccions d'aplicació, etc. Els 60 minuts compten a partir del començament efectiu de la prova. L'alumnat romandrà dins l'aula fins a la finalització del temps d'aplicació de cadascuna de les sessions de la prova.
- Cal remarcar la importància de seguir rigorosament els procediments d'aplicació per assegurar que les proves seran administrades de la mateixa forma en tots els grups. De no ser així, els resultats de l'avaluació de diagnòstic podrien no ser vàlids i perdrien utilitat per al centre.

4.3. Correcció de les preguntes obertes

Cada prova va acompanyada de la seva corresponent guia de correcció, on es donen les pautes, les orientacions i les puntuacions per a la correcció de les

preguntes obertes, amb la finalitat de garantir la major homogeneïtat i objectivitat possibles.

4.4. Fase de codificació de les respostes i entrada de dades al GESAVA

Una vegada finalitzada l'aplicació de cada una de les proves, el personal que hagi designat la Comissió d'avaluació de diagnòstic del centre procedirà a la introducció de les dades, les respostes de les preguntes tancades i les puntuacions de les obertes en l'aplicació informàtica GESAVA, d'acord amb el calendari previst: **del 13 al 31 de maig de 2014 a les 14.30 h.**

4.5. Tramesa de dades i Informe de resultats

Una vegada acabat el procés d'introducció de totes les dades a l'aplicació GESAVA, l'IAQSE procedirà a la realització de les anàlisis estadístiques corresponents que serviran de base per als resultats definitius en puntuacions sobre cent i per a l'anàlisi dels ítems (accessible des del GESAVA a mitjan juny) i per a l'Informe de resultats de centre (accessible des del GESAVA a finals de setembre).

4.6. Control de qualitat

Cal assegurar que les proves es desenvolupen d'acord amb uns estàndards de qualitat i en igualtat de condicions per a tots els centres. Tal responsabilitat recau en les persones encarregades del control de qualitat, que són els responsables del procés als centres (Comissió d'avaluació de diagnòstic, els aplicadors, els correctors i els inspectors d'educació de cada centre).
El control de qualitat ha de tenir lloc en totes i cadascuna de les fases del procés. Per a la documentació del seguiment intern del procés, l'IAQSE facilitarà al Departament d'Inspecció Educativa les fitxes adients d'observació i d'avaluació.

5. Aplicació de la mostra de contrast o de referència

- La relació de centres i grups, seleccionats de forma aleatòria, tot intentant no repetir els mateixos centres que l'avaluació anterior d'acord amb les característiques de la mostra, que participaran en l'aplicació mostral contemplada en la resolució de la consellera que es publicarà el febrer, la

comunicarà l'IAQSE als centres afectats abans de les reunions informatives adreçades als directors dels centres.

- A cada un dels centres que formin part de l'avaluació mostral, les proves s'aplicaran a un o dos grups, segons una selecció, també, aleatòria.
- Als centres de la mostra, l'aplicació, la correcció i la introducció de les respostes de les proves del grup o grups mostrals correspondrà a personal extern seleccionat per l'Administració educativa.
- Les dates, l'horari i condicions d'aquesta aplicació seran les mateixes que els establerts, amb caràcter general, per a tots els centres.